

Кушма жөмлө синтаксисы

Кем тизрэк?

- 1. Нинди жөмлөгә кушма жөмлө диләр?**
- 2. Нинди жөмлө тезмә кушма жөмлө дип атала?**
- 3. Тезмә кушма жөмлө нинди төрлөргә бүленә?**
- 4. Теркәгечле тезмә кушма жөмлөдә, гади жөмлөләрне үзара бәйләп, нинди теркәгечләр килә?**

Тест «Тыныш билгеләр куелышы»

1. Таң беленүгә (1) ул (2) торып (3) йөри башлады.

(Р. Төхфәтуллин)

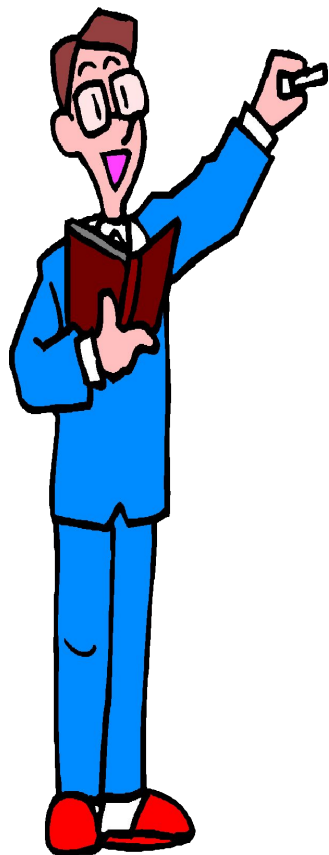
- а) (1) өтер, (2) сызык;
- ә) (1) өтер; **ә) (1) өтер**
- б) (1) өтер, (2) өтер, (3) өтер;
- в) тыныш билгеләре куелмый

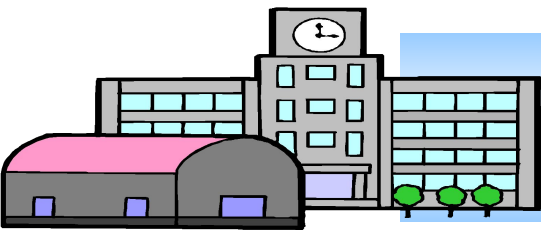
2. Ярлар бик тар булса (1) ул (2) инеш. (Р. Фәйзуллин)

- а) (1) өтер, (2) сызык;
- ә) (1) өтер **а) (1) өтер), (2) сызык**
- б) (1) сызык, (2) өтер;
- в) (1) ике нокта, (2) сызык.

3. Сүз (1) бер көнлек, тел (2) гомерлек. (М)

- а) (1) өтер, (2) өтер;
- ә) (1) ике нокта, (2) өтер;
- б) (1) сызык, (2) сызык; **б) (1) сызык, (2) (сызык**
- в) (1) ике нокта, (2) сызык.

Тест «Тыныш билгеләр куелышы»

4. Ул атасына охшаган () күп сөйләшми, эшли дә эшли. (Г.Әпсәләмов)

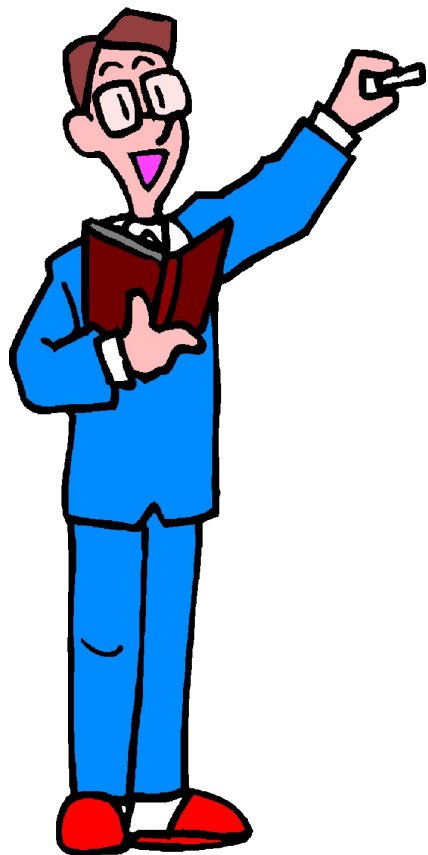
- а) беринди тыныш билгесе куелмый;
- ә) ике нокта куела; **ә) ике нокта**
- б) өтер куела;
- в) сызык куела.

5. Гаяз корбан булу белән (1) аңарда булган батырлык (2) аңарда булган кыюлык (3) үземә (4) сиздермәстән (5) миңа күчте. (М.Әмир)

- а) 2,4; **ә) 1,2,3,5**; в) 2, 3; г) 1, 2, 3.

6. Ләкин шунысы берәз ару () бик әйбәт сукмак салынган. (Г.Ибраһимов)

- а) сызык;
- ә) өтер;
- б) ике нокта; **б) ике нокта**
- в) беринди тыныш билгесе куелмый.

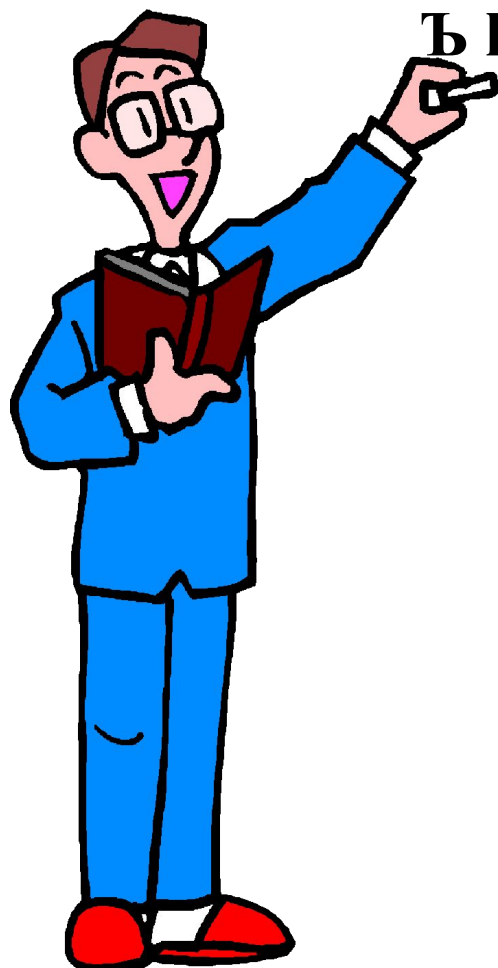

Жөмлөлөргө синтаксик анализ ясарга, схемаларын төзөргө

1. Таң якынаеп, жыл бераз басылгач, мин йокыга яттым. (Г.Ибраһимов)

2. Аквариум балыкларының төре күп булса да, тере почмакта аларның санын арттырам дип, анда теләсә нинди балык жибәерергә ярамай. (Гата Насыйров)

Орфографик күнекмә

Ъ һәм ь билгеләрен куегыз

Сәгат..**ь**

Ар**ь**як

Кул**ь**яулык

Сәг**ь**ди

Ал**ь**пинист

Тәк**ь**дим

Ил**ь**нур

Биш...еллык
ь

Перфокарта белән эшлибез

	1	2	3	4	5	6	7	8
Күләм жөмл ә				*				
Урын жөмл ә					*			
Сәбәп жөмл ә						*		
Вакыт жөмл ә		*						
макса тжөмл ә								*
Рәвеш жөмл ә	*							
Шарт							*	

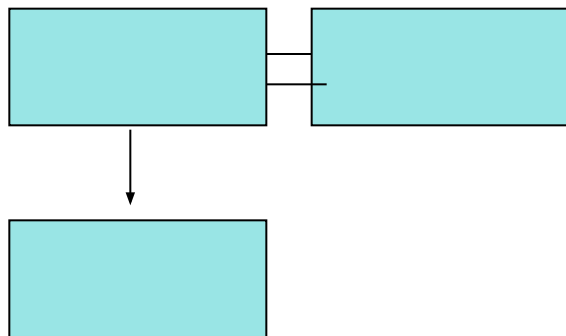
Иярченле кушма жөмлөләр

- 1.Ничек сөйләшенсә, шулай эшләдек тә. (Ә.Б.)**_____
- 2.Өйгә тәмле аш исе таралгач, Сирай бабай да кузгала. (Г. С.)**
- 3.Олылар үз итмәсә дә, балалар Бикәне яратты. (Г.Б.)**
- 4.Кеше ничаклы иркәләнсә, чир дигән нәрсә шулчаклы ярата аны. (М.Ә.)**
- 5.Бер читтә авылда Сабантуйларда гына күренә торган лимонад сатыла иде, шунда киттек. (Н.Ә.)**
- 6.Яңгыр юктан бар жир кипте, корды. (Р.Ф.)**
- 7.Аптырап карама син миңа, чыланса керфегем, күзләрем, йөзләрем. (И.И.)**
- 8.Өем минем яктырсын дип, ут элдердем шәмнәргә. (Л.Л.)**

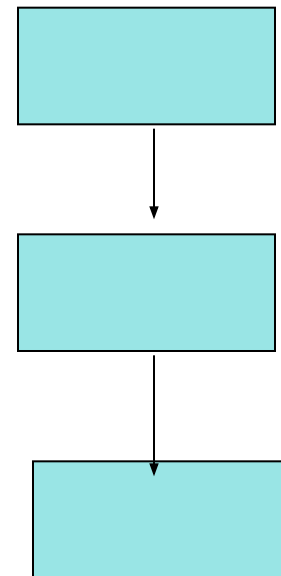
Схемаларга туры китереп жөмлөлөр төзөгөз

1. (-кәч) , [] — 2. [], [], [] — 3. [] : ()

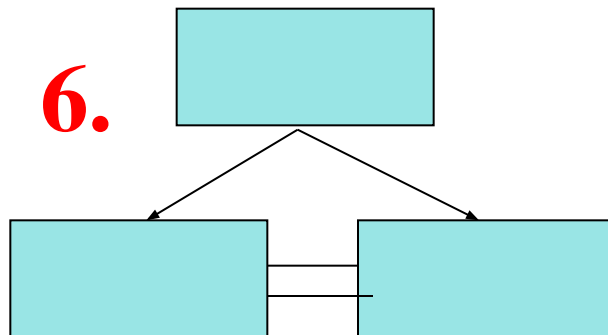
4.

5.

6.

Өй эше

- “Жиңү язы якынлаша” темасына хикәя язарга.

Дәрестә нәрсә белдек?

1. Кушма жөмлөләрне белү ни өчен кирәк?

2. Тыныш билгеләрен дөрөс куя белүнең әһәмияте бармы?

**3. Исәннәрнең кадерен бел,
Үлгәннәрнең каберен бел! –**

дип язган Шәүкәт Галиев. Аның фикере белән килешәсезме?
Фикерегезне дәлилләгез.

Кыңгырау ял итэргэ чакыра

-Сау булыгыз!

-Дөрөстө актив катнашуыгыз
өчен рэхмэт! Хушыгыз!

